

Гром'як І. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., проф.

І. Дейнега

Рівненський державний гуманітарний
університет, м. Рівне, Україна

Потенціал і перспективи розвитку легкої промисловості України

Важливим компонентом промисловості України є легка промисловість, яка не тільки виконує соціальну функцію в державі, а й впливає на стан її макроекономічних показників. Вона об'єднує 23 види економічної діяльності, які згруповано у три основні розділи – текстильне виробництво, виробництво одягу, виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів.

Вітчизняний ринок продукції легкої промисловості є досить конкурентним, на ньому працює понад 2,3 тис. підприємств з близько 85 тис. працівників, а обсяги виробленої ними продукції досягають 22 млрд грн. Ринок представлений малими (86,0 % від загальної кількості) та середніми (14,0 %) підприємствами. Рівень концентрації вітчизняних підприємств на ринку невисокий: 327 середніх підприємств реалізують 79,4 % продукції на 17,7 млрд грн, відповідно 2014 малих виробництв продають 20,6 % продукції на 4,6 млрд грн. Підприємства легкої промисловості працюють загалом рентабельно (4–10 %), що свідчить про гнучкість і ефективність їх діяльності. Виробництво одягу займає 41 % від загальної кількості реалізованої продукції, текстильне виробництво займає 37 % і виробництво шкіри та взуття – 22 % [0, 52].

Незважаючи на позитивну динаміку, легка промисловість України розвивається досить повільними темпами, а в порівнянні з іншими галузями промисловості, обсяги виробництва є мізерними. Вітчизняні підприємства легкої промисловості за 2018 рік, порівняно з відповідним періодом минулого року, зменшили обсяги виробництва своєї продукції на 3,4 %. Темп зростання виробництва текстилю за 2018 рік склав 96,5% відносно минулого 2017 року, виробництва одягу 97,9 %, темп зростання виробництва шкіри та взуття становив 94,1 %. Найменший показник темпу зростання легкої промисловості в Україні демонструє виробництво виробництва шкіри та взуття, щодо відповідного періоду 2017 року [2]. Обсяг реалізації продукції легкої промисловості у 2018 році склав 30662,8 млн грн, що складає лише 1 % від загальної суми реалізації продукції легкої промисловості [2, 257].

У 2019 році, порівняно з 2018 роком, обсяги виробництва продукції легкої промисловості зменшилися на 7,5 %. Індекс текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів у 2019 році склав 92,5 % відносно попереднього року [3]. У структурі реалізації промислової продукції за 2019 рік, легка промисловість не змінила свій обсяг порівняно з 2018 роком і займає 1 % від загальної суми реалізації продукції легкої промисловості [3, 26].

Причинами таких наслідків можна вважати ряд проблем: нестабільна фінансова-економічна ситуація, застарілість технічної та технологічної бази, різке скорочення вітчизняної сировинної бази і повна залежність текстильної промисловості від імпортованої сировини, відсутність цілісної державної політики підтримки галузі, зниження конкурентоспроможності вітчизняних товарів за рахунок збільшення імпорту.

Обсяги експорту товарів легкої промисловості за 2018 рік склали 1054,8 мільйонів доларів США, що складає 2,2 % від загального обсягу експорту [2, 379]. Обсяги імпорту у 2018 році склали 2376,8 мільйонів доларів США, і склали 4,1 % від загального обсягу імпорту [2, 379].

За десять місяців 2018 року за даними Державної служби статистики України, на першому місці серед країн-імпортерів українських тканини – Італія. Туди Україна імпортувала 1 млн м² тканин на суму понад 2,4 млн євро. На другому та третьому місцях по експорту до ЄС опинилися Угорщина (722 тис. євро) та Польща (596 тис. євро) відповідно. Провідне місце в експорті до країн ЄС посідає також Румунія (574 тис. євро) та Німеччина (509 тис. євро). Найменше цієї продукції Україна експортує до Іспанії, Австрії та Литви [4].

Експортно-імпортна ситуація легкої промислової продукції характеризується негативним торговельним балансом. Це означає, що Україна імпортує продукцію зазначеної галузі набагато більше, ніж експортує, що різко зменшує надходження іноземної валюти в економіку, обмежує її інвестиційні можливості, а також є індикатором того, що продукція українських виробників недостатньо конкурентоспроможна. З іншого боку, це пов'язано з відсутністю стратегічних підходів до розвитку національної промисловості, ефективних підходів до професійного зростання персоналу, вдосконалення інновацій та інвестиційного потенціалу України, що чинить тиск на інтереси національних виробників [5].

Отже, легка промисловість України є перспективною галуззю, драйвером креативної економіки, проте вимагає злагодженого управління з боку держави, яка виступає основним регулятором її сталого розвитку. Маючи виробничі потужності, підприємства здатні нарощувати обсяги виробництва та спроможні підвищити не лише експортний потенціал легкої промисловості, а й збільшувати частку вітчизняних товарів на внутрішнього ринку. Це, в свою чергу, допоможе зменшити надмірний імпорт, що спостерігається протягом останніх років. Такий розвиток подій можливий лише за рахунок практичної реалізації науково-технічних, технологічних і організаційно-економічних рішень та глибоких перетворень економіки.

Джерела та література

1. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки: науково-аналітична доповідь/за ред. д-ра екон. наук Л. В. Дейнеко; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ, 2018. 158 с.
2. Статистичний щорічник України за 2018 рік/за ред. І. Є. Вернера. Житомир: ТОВ «БУК-ДРУК», 2019. С. 251–252.
3. Україна у цифрах. Статистичний збірник 2020/за ред. О. А. Вишневської; Державна служба статистики України. Київ, 2020. 25 с.
4. Україна наростила експорт тканин у країни ЄС. Хто купує найбільше? URL: <https://shotam.info/ukraina-narostyla-eksport-tkanyn-u-krainy-yes-khto-kupuie-naubil-she/>
5. Бондаренко О. С. Тенденції розвитку легкої промисловості та сучасні проблеми управління фінансами. *Економіка і суспільство*. 2016. № 4. С. 286–292.

Гуцман А. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., доц.
А. Переверзєва
Запорізький національний
університет;

Прушківський В. – д. е. н., проф.
НУ «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

Розвиток молодіжного сільського підприємництва за досвідом ЄС

Розвиток будь-якої країни визначається потенціалом молоді, яка забезпечує прогресивний рух та забезпечує імплементацію європейських цінностей в усі сфери життєдіяльності. Молоде покоління володіє безмежним потенціалом, реалізація якого може допомогти країнам розвиватися у різних сферах, зокрема в галузі сільського підприємництва.

Зауважимо, що молодіжне підприємництво – це економічна категорія, яка характеризує підвищення рівня зайнятості молоді шляхом розробки та впровадження бізнес-ідей [1]. Молодіжне сільське підприємництво являє собою інноваційну форму бізнесу, який функціонує та розвивається в галузі сільського господарства. Діяльність молоді базується на створенні стартапів, реалізація яких фінансуються за рахунок грантів та проектів.